Felipa de Coïmbra i d'Urgell, un llibre sobre la dona esborrada d'En Cristòfor Colom

Autor: Joan Calsapeu
Data de publicació: 12-03-2012

En Joan Calsapeu ens ofereix una ressenya del llibre d'En Pep Mayolas, La princesa a l'exili. Felipa de Coïmbra i Urgell (1435-1497). I aprofita l'avinentesa per parlar-nos d'altres manipulacons històriques recents que li són familiars. L'ha publicat al seu bloc Ucronies i us l'oferim també aquí.

Els vencedors de tradició imperial tenen un passat galdós, i per fer-lo passador el falsifiquen: destrueixen documents, deturpen papers, desnien, desfaiçonen; s'inventen rondalles i les posen als llibres d'història. Hi ha casos extrems en què història i mentida viuen i creixen junts, en què l'un és la menjadora de l'altre i viceversa. L'URSS va ser així. I Espanya també, des del començament.

Va, un exemple actual. Rafael Arenas és un professor que té un cervell molt ben moblat i manté el blog El jardín de las hipótesis inconclusas, que és un plaer. Doncs bé, el 26 de desembre del 2011, al matí, en Rafael donava un cop d'ull a la finestra digital d'El País i va llegir unes paraules de l'alcalde de Toledo (PSOE) que feien així: "El líder primero, y luego las ideas". Li va sobtar, és clar, el cinisme de la frase. A la tarda hi va tornar i la declaració s'havia transformat en els termes següents: "Es líder quien vence con sus ideas o propuestas." En menys de dotze hores, El País havia canviat la història. Però en Rafael va poder atrapar la versió original i la reprodueix aquí.

I, ja que he citat l'URSS, vejats-ne un drapet. Sergei Doblàtov escriu a El compromís que un cop, de Tallinn estant, va escriure un fullet titulat Els comunistes han conquerit la tundra, en el qual constaven els noms de molts jueus que havien participat en la construcció de Montxegorsk; i quan al comitè de la ciutat ho van saber li van picar la cresta: "–Què és aquest pamflet sionista? –protestaren–. Què representen aquests jueus mítics a la tundra? Destrueixin-ne immediatament el tiratge sencer!".

Però no hi ha crim que no deixi rastres. I els censors de la Corona d'Espanya en van deixar molts, perquè no feien pas

congressos per consensuar les seves intervencions. Així, els censors no es van posar d'acord a l'hora d'encobrir la identitat de la segona esposa de Joan Cristòfor Colom. Per suplantar Felipa de Coïmbra i d'Urgell, es van empescar una tal Felipa Moniz, una boirosa cordovesa a qui van assignar cinc mares i cinc pares diferents (oimés que, segons la història oficial espanyola, Ferran no sabia com es deia la seva mare cordovesa). Encara que sembli mentida, això no ha fet arrufar el nas als historiadors espanyols, que han donat per bona la falòrnia. Déu del cel!

Qui no va donar per bona la bòfia va ser Caius Parellada, que el 1992 ja va identificar la segona esposa d'en Colom, la princesa portuguesa que també era, ves per on, néta de Jaume d'Urgell el Dissortat i besnéta de Pere III el Cerimoniós; la dona influent i culta que va obrir al barceloní les portes de totes les corts ibèriques, vaja. Tampoc no la va donar per bona en Jordi Bilbeny, que en els capítols 12, 13 i 14 de Cristòfol Colom, príncep de Catalunya (un llibre imprescindible) enfondeix i reforça la tesi d'en Parellada.

I ara és en Pep Mayolas, un dels montalbanos de l'Institut Nova Història, qui dóna clarícies sobre la martingala, detecta més obrepcions i s'aproxima a la biografia de la princesa portuguesa de nissaga catalana. Ho fa en el llibre La princesa a l'exili. Felipa de Coïmbra i d'Urgell (1435-1497), publicat per Llibres de l'Índex, aquest passat 2011. Una de les propostes més suggerents d'en Mayolas és la següent: un dels emissaris catalans que anaren a Lisboa a oferir a l'infant Pere de Portugal (l'efímer Pere IV) el tron de Catalunya va ser en Cristòfor Colom, però no van trobar-l'hi –era a Ceuta, esclovellant moros– i van haver de despatxar amb algú altre; amb algú altra, més ben dit, o sia la infanta Felipa, filla del cultíssim regent Pere de Coïmbra, el cul inquiet que recorregué "les set parts del món". No us el perdeu.

Joan Calsapeu